

Łesia Gliwinskaja
Uniwersytet w Kijowie

Авторський словник в українській лексикографічній номенклатурі (типологічний аспект)

Всебічне лексикографічне “портретування” дійсності, що стало ознакою нашого часу, виявляє послідовну скерованість лінгвістики, з одного боку, на піднесення значущості мовного розмаїття світу і, з іншого – на збереження самобутності національних мов. Адже через багатство мови, відбите в словнику, можна якнайповніше представити обшир етнокультури.

Серед пріоритетних напрямків лексикографічної роботи – теорія і практика укладання авторських словників. Здебільшого йдеться про інтерпретацію художньої мови, що дає підстави фахівцям ототожнювати авторську лексикографію з письменницькою. Пор., наприклад: “Утвердження *письменницької (авторської) лексикографії* як об’єктивного методу вивчення мовної особистості... знаходить вираження у публікації нових словників, організації оригінальних словникових проектів, оформленні авторських методик лексикографування мови творчої особистості” (Вокальчук 2008: 303); “Лексикографічну інтерпретацію Шевченківських текстів в аспекті *письменницьких / авторських словників* слід розглядати як багатовимірний (за часом, науковим рівнем, типологією словників) процес...” (Карпенко 2011: 224).

В українській лінгвістичній номенклатурі авторський словник перебуває в статусі “молодого” жанру, ніби тому й малознаного, малозастосовного (Цимбалюк-Скопненко 2010: 3). Із кола питань, що потребують розв’язання, відзначимо такі:

- теоретико-прикладна самодостатність авторських словників, їх місце в лексикографічній ієрархії;
- кореляція базового і вузькоспеціального в терміносистемі означеної лінгвістичної галузі;
- параметрична стандартизація й методика укладання словників авторської мови;
- вивчення останніх у діахронічному і синхронічному аспектах;

- лексикографічне “портретування” творчої особистості на тлі розвитку корпусної лінгвістики;
- можливості використання авторських словників у філології, культурології, філософії та в інших сферах гуманітарного знання.

У запропонованій статті актуалізуємо питання про типологічну специфіку українських письменницьких словників.

Вважаємо, що багатоплановість авторських словників – з максимальним урахуванням не тільки історичного досвіду і новочасних тенденцій, а й перспектив їх укладання – відбито в типологічній схемі, яку розробила Л. Шестакова (Шестакова 2012: 16–17). Дослідниця розподілила авторські словники за 12 взаємодоповнювальними диференційними ознаками, а саме:

- <1> за характером відомостей (про слово чи реалію) – на *філологічні (лінгвістичні) та енциклопедичні*;
- <2> за кількістю репрезентованих авторів – на *монографічні й зведені*;
- <3> за обсягом матеріалу – на *повні (загальні) і диференційні (часткові)*;
- <4> за основним об’єктом опису – на *словники мови, стилю, поезики*;
- <5> за ключовою метою опису – на *реєструвальні, пояснювальні, перекладні*;
- <6> за одиницею опису – на *словники, у яких заголовна одиниця дорівнює слову (словоформі), і ті, де вона є меншою / більшою за слово*;
- <7> за способами опису матеріалу – на *словники з одним, двома і багатьма параметрами*;
- <8> за впорядкуванням заголовних одиниць – на *алфавітні й неалфавітні*;
- <9> за кількістю мов – на *одно-, дво- й багатомовні*;
- <10> за часовою перспективою – на *історичні й сучасні*;
- <11> за функцією і за адресатом – на *словники науково-описового спрямування, навчального характеру, для широкого кола читачів*;
- <12> за носієм інформації – на *оформлені поліграфічно й електронні*.

Визначені принципи втілюються в різних лексикографічних жанрах. При цьому основними формами реєструвального типу вважаються *словопоказчик* (для одиниць опису, що нерідко супроводжуються кількісним параметром, вказується адреса їх уживання в текстах автора); *частотний словник* (фіксує кількість уживань заголовного слова); *конкорданс* (реєстрові одиниці подано в контекстному оточенні). Зразками пояснювального типу є *гларсії* (описує значення застарілих, рідковживаних, малозрозумілих слів і зворотів, наявних у мовотворчості письменника) і *тлумачний словник* (містить багатопараметрові статті з основними тлумачною та ілюстративною зонами).

Важливо, що в українській авторській лексикографії знаходимо приклади до всіх обумовлених жанрів. Так само й кожна з наведених типологічних ознак більшою або меншою мірою реалізується в письменницьких словниках.

У своїй роботі українські лексикографи спираються на ключові для авторського словника класифікаційні елементи, а саме: загальний характер словникових відомостей; кількість описуваних авторів; обсяг матеріалу; мету словника; одиницю реєстру; спосіб опису. Перевагу надають *лінгвістичним* словникам – по суті словникам *мови* письменника, обираючи об'єктом інтерпретації і прозу (зокрема, Григорія Квітки-Основ'яненка, Івана Франка, Павла Загребельного), і поезію (Євгена Гребінки, Тараса Шевченка, Василя Стуса та ін.), і драматичні твори (напр., Лесі Українки). Щоправда, інтерес до останніх, за нашими спостереженнями, є менш виразним, тоді як поетична творчість набуває дедалі чіткіших лексикографічних обрисів.

Науковці здебільшого опрацьовують ідіолекти якогось *одного* автора, ніж кількох письменників, а отже, поповнюється склад *монографічних* словників. *Зведені* словники існують, зокрема, для української поезії ХХ століття (Бобух 2005; Вокальчук 2004; Тимочко 2010а). Водночас послідовніше звертаються фахівці до лексикографічного моделювання соціолектів певної літературної формації (Гаврилюк 2009; Дмитришин 2006: 219–285; Нечипоренко 2009: 207–317).

У вітчизняній практиці переважають *диференційні* (за обсягом аналізованого матеріалу) авторські словники, фактичною базою яких може бути або певний шар словесно-художнього континууму (наприклад *оказіоналізми*), або весь лексикон, але обмежений окремими творами письменника. Останнім часом, до речі, з'явилося чимало таких словників (діалектизмів, фразеологізмів, синонімів, антонімів, паронімів, епітетів, порівнянь, метафор тощо), оформлених як додатки до дисертацій.

Письменницькі словники диференційного типу знаходимо у виданнях новітньої серії “Українська індивідуально-авторська неографія” (Київські неокласики 2009: 60–208; Мовотворчість 2011: 181–258; Словотворчість 2010: 106–169). Заслугує на увагу досвід інтерпретації власних назв як концептуальних одиниць авторського тексту; поступово впорядковуються матеріали для словника поетонімів української мови (Мойсієнко 2008) – нового лексикографічного продукту. Зрештою, поетична функція власного імені, тобто його переносно-образне (диференційно-узагальнене, емотивно-стилістичне) значення, реалізується не тільки в художньому стилі.

Складаються передумови для створення словника образів української поезії (Єрмоленко 2012; Меншиков 2008; Тищенко 2004). Унікальний диференційний словник за назвою “Гуцульська діалектна лексика в українській художній мові” проєктують фахівці Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Яценко 2011: 101). Планується, що таке видання стане неоціненним джерелом при підготовці повного гуцульського словника.

Параметризація художньої мови здійснюється й на засадах ептографії – лексикографічного аналізу крилатих слів і зворотів. Збірники літературних

цитат, афоризмів і под. досить широко представлені в зарубіжній практиці. У вітчизняній лінгвістиці тривалий час авторитетним залишалося по суті одне джерело – “Крилаті вислови в українській літературній мові” (Коваль 1975), що узагальнює зразки лінгвальної майстерності письменників, учених, політиків різних епох і народів¹. Нині ж кількість таких праць помітно зростає. Про витоки авторської лексикографії, що їх пов’язують із герменевтикою біблійних текстів, нагадує видання “Спочатку було Слово...” (Коваль 2012), у якому простежено долю багатьох крилатих зворотів, засвоєних українцями з канонічних книг Святого Письма, з апокрифів, молитов, житійної літератури. Актуальні зміни, що відбулися останнім часом в ептонімічному складі української мови, демонструє інший енциклопедичний довідник (Коваль 2011). Показово, що різні джерела акумулюють багатовікову історію власне української афористичної думки, утіленої, зокрема, і в художньому слові (див., напр.: (Степанишин 2004; Тисяча цитат 2001)).

Персональні словники ептонімів знаходимо на матеріалі творчості Григорія Сковороди (Романенко 2012), Миколи Гоголя (Дядечко 2012), Тараса Шевченка (Афоризми 2009; Шевченкова Крилиця 2003; Щербина 2001) і деяких інших письменників. Так, за текстами М. Гоголя укладено перший у світовій авторській лексикографії перекладний і тлумачний словник ептонімів.

Часто адресовані широкому читацькому загалові, ептографічні видання, безперечно, заслуговують на увагу як особлива форма концентрації етнічної мовно-культурної спадщини.

Важливо, що пріоритетний напрямок лексикографічної роботи на сучасному етапі пов’язаний зі створенням не тільки диференційних, а й *повних* (принаймні за текстовою базою) авторських словників. Так, результатом співпраці українських і зарубіжних науковців став онлайн-конкорданс повного зібрання творів Г. Сковороди – письменника, філософа, майстра епістолярного жанру (Online Concordance). Канадські фахівці створили конкорданс поезії Т. Шевченка (Конкорданція 2001), у якому з докладною паспортизацією подали всі випадки вживання реєстрових одиниць. З ініціативи вітчизняних учених триває впорядкування електронних корпусів на матеріалі текстів І. Франка (Бук b) та Лесі Українки (Словник мови 2012: 7).

Показово, що з метою лексикографічного опису фахівці послідовно аналізують мовотворчість класиків українського письменства – Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки. Зрештою, традиційно словники укладають “насамперед на матеріалі творчості провідних постатей в історії національних літе-

¹ Заслуговує на увагу й перше видання цієї книги (Коваль 1964), адже воно має оригінальну структуру: крилаті одиниці впорядковано з урахуванням їх походження і графічної форми реального функціонування в українській мові.

ратур і культур” (Тараненко 2007: 373). Взагалі, до спадщини авторів минулих епох упорядники звертаються частіше, відтак *історичні* словники представлені ширше. Натомість лексикографічний “портрет” *сучасної* української літератури ще доволі невиразний (урізноманітнюють картину деякі електронні проекти (Словник порівнянь; Частотний словник), а також друковані словники авторських лексичних новотворів (Тимочко 2010b; Цапук 2010). До речі, обґрунтування цьому знаходять і самі укладачі: “Найтяжче було вибирати цитати з сучасних поетів, творчість яких ще не відстоялася в часі. У модерній поезії часто втрачається можливість яскравого вислову як такого... час покаже, чи воно стане вікопомним” (Луцький 2001: 7).

Об’єктом опису в українській авторській лексикографії є насамперед *лексеми / словоформи*, зрідка – інші мовні елементи, як-от: морфеми (Частотний словник); фразеологізми (Серова 2003); тропеїчні синтагми (Частотний словник). *Алфавітний* принцип упорядкування реєстрових одиниць залишається пріоритетним. Відзначимо й досвід створення інверсійних словників (Інверсійний словник-індекс 2000; Обернений частотний словник 1998). За іншими типологічними ознаками українські письменницькі словники переважно *одномовні; реєструвальні; “паперові”*.

Важливо, що доцільність *реєструвальних* авторських словників фактично не підлягає сумніву². *Частотний словник, словопоказчик і конкорданс* по-своєму унаочнюють системотвірний потенціал художньої мови, надаючи вагому для інтерпретаційної роботи інформацію про наявність певної одиниці в лексиконі письменника, її квантитативні характеристики, місце вживання в літературних творах, а також про її контекстне оточення.

Пошук лексикографічної форми, адекватної для репрезентації лінгвосвіту письменника, а також орієнтація на “перспективу користувача” спонукають фахівців до інтегрування різнотипних відомостей у межах одного словника. Останнім часом така тенденція послідовно простежується у світовій лексикографії: традиційні конкорданси доповнюють семантичною і граматичною анотаціями, а також статистичними даними; складна лексикографічна структура формується поєднанням словників фразеологізмів, власних назв, високочастотних одиниць, рим і т. ін. У цілому, відбувається зближення енциклопедичної та лінгвістичної авторської лексикографії.

Показово, що інтеграція словників різних типів і жанрів є актуальною й для вітчизняної авторської лексикографії. Наприклад, електронний “Частотний словник сучасної української поетичної мови” (Частотний словник), по-перше, має широке функціональне призначення й може використовуватися не тільки

² Натомість неоднозначним є ставлення вчених до словників пояснювального типу. Докладніше про це йтиметься в наступних публікаціях.

в середовищі основного адресата – спеціалістів-філологів, а й у сфері освіти – з навчально-методичною, дидактичною метою; по-друге, є водночас і зведеним, і монографічним, адже, окрім загального словника, він містить 15 словників різних авторів; по-третє, інтегрує різнотипні реєстрові одиниці (морфеми; лексеми / словоформи; тропейчні конструкції); по-четверте, співвідноситься з жанром конкордансу, оскільки фіксує контексти авторського слововживання. Як бачимо, багатопараметровий авторський словник має беззаперечні переваги.

Варто підкреслити, що “прагнення письменницької лексикографії до якнайширшого аналізу авторських текстів привело до необхідності використання саме електронної їх форми для укладання всіх типів словників” (Бук b). Справді, комп’ютерні технології сприяють ефективній реалізації багатьох лексикографічних завдань. І “все, що раніше було надміру трудомістким або залежало від випадку, тепер можна вільно досліджувати” (Плунгян). Передусім ідеться про інвентаризацію величезних масивів тексту, яка в автоматичному режимі здійснюється оперативно й максимально точно. Очевидно, що формування машинних фондів як систем, відкритих для поповнення й удосконалення, має значні перспективи. З використанням мультимедійних засобів (кольору, зображення, звукового супроводу та ін.) функціональне призначення лексикографічної продукції розширюється.

Українські лексикографи враховують виклики інформаційної доби. Список уже відзначених здобутків у цій сфері³ можна доповнити посиланням на низку частотних словників української поезії та прози, створених фахівцями лабораторії комп’ютерної лінгвістики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка⁴. Зростає науковий інтерес і до словників-конкордансів: згадаємо онлайн-проект Львівського національного університету імені Івана Франка (Бук a). Триває робота з підготовки електронного “Словника авторських лексичних новотворів в українській поезії XIX–XX століть”, до реєстру якого має ввійти щонайменше 10 тис. одиниць (Яценко 2011: 99). Формування такого ресурсу забезпечують 2 неографічні лабораторії – “Острозький неограф” Національного університету “Острозька академія” (з 2007 р.) та “NEOLEX–Рівне” Рівненського державного гуманітарного університету (з 2010 р.).

До вдосконалення лексикографічної практики стимулює фахівців і розвиток корпусної лінгвістики⁵.

³ Див.: (Словник порівнянь; Частотний словник; Online Concordance).

⁴ Електронні словники Шевченкових творів, сучасної української прози, поезії Лесі Українки, Василя Стуса і Ліни Костенко доступні для загального користування з лінгвістичного порталу MOVA.info. Принагідно зауважимо, що програмне забезпечення сайту дозволяє користувачеві самостійно укласти частотні словники на матеріалі текстів різних стилів і жанрів.

⁵ Це питання становитиме предмет окремого дослідження.

У цілому, осмислюючи історію і сучасність української авторської лексикографії, можемо констатувати, що нині інтерес до цієї наукової галузі активізувався, більшою мірою – у прикладному аспекті. В описі лінгвальної практики визнаних носіїв мови, зокрема класиків національної літератури, вбачають важливу детермінанту для розкриття структурно-змістового потенціалу мовної системи і для вивчення мови як феномену культури – у трихотомії загальнолюдського, ментального та індивідуального.

Українські авторські словники корелюють за різними типологічними ознаками. При цьому покажемо досвід укладання словників *лінгвістичних* (за характером наявних відомостей); *монографічних* (за кількістю репрезентованих авторів); *диференційних* (за обсягом аналізованого матеріалу); *реєструвальних* (за метою опису); *алфавітних* (за впорядкуванням заголовних одиниць); *одномовних* (за кількістю мов); *історичних* (за часовою перспективою). Параметризація мовно-поетичного континууму здебільшого здійснюється у форматі *частотного словника*, *конкордансу* або *словопоказчика*. Доцільний спосіб експлікації фактичного матеріалу демонструють *багатопараметрові* словники.

Традиції лексикографічного “портретування” української художньої мови увиразнюються на тлі розвитку комп’ютерної лінгвістики. *Електронний* словник стає важливим інструментом для поліаспектного дослідницького пошуку.

Таким чином, у парадигмі наук про художній текст українська авторська лексикографія залишається перспективною цариною для реалізації найрізноманітніших проектів.

Література

- Афоризми 2009 – *Афоризми Тараса Шевченка*, Чернівці 2009, 295 с.
- Бобух 2005 – Н.М. Бобух, *Словник антонімів поетичної мови*, Київ 2005, 297 с.
- Бук а – Соломія Бук, Андрій Ровенчак, *Онлайн-конкорданс роману Івана Франка “Перехресні стежки”*, [в:] www.ktf.franko.lviv.ua/~andrij/science/Franko/concordance.html (17.04.2013).
- Бук б – Соломія Несторівна Бук, *Письменницький корпус текстів у дослідженні ідіолекту (на прикладі корпусу текстів великої прози Івана Франка)*, [в:] http://megalingulif.org.ua/attachments/article/200/BUK_tezy_Megaling2012.pdf (17.04.2013).
- Вокальчук 2004 – Г.М. Вокальчук, *Короткий словник авторських неологізмів в українській поезії ХХ століття*, [в:] Г.М. Вокальчук, *Авторський неологізм в українській поезії ХХ століття (лексикографічний аспект)*, Рівне 2004, с. 94–491.
- Вокальчук 2008 – Г.М. Вокальчук, *Словотворчість українських поетів ХХ століття*, Острог 2008, 536 с.
- Гаврилюк 2009 – Н. Гаврилюк, *Словник авторських лексичних новотворів кийвських неокласиків*, [в:] *Київські неокласики: словотворчість*, Острог 2009, с. 60–134.

- Дмитришин 2006 – Л.Я. Дмитришин, *Метафоричні структури у творчості поетів Празької школи*: дис. ... канд. філол. наук, Луцьк 2006, 285 с.
- Дядечко 2012 – Л.П. Дядечко, О.В. Петренко, Ю.Ф. Прадід, *250 крилатих слів і зворотів М.В. Гоголя: укр.-рос. тлумачний словник, рос.-укр. тлумачний словник*, Сімферополь 2012, 236 + 584 с.
- Єрмоленко 2012 – С.Я. Єрмоленко, В.І. Єрмоленко, С.П. Бирик, *Новий словник епітетів української мови*, Київ 2012, 488 с.
- Інверсійний словник-індекс 2000 – *Інверсійний словник-індекс до “Словника мови Шевченка”*, Запоріжжя 2000, 116 с.
- Карпенко 2011 – М. Карпенко, *Лексикографічна інтерпретація тексту як невід’ємна складова лінгвістичного шевченкознавства в його сучасному спрямуванні*, “Шевченкознавчі студії” 2011, вип. 14, с. 218–229.
- Київські неокласики 2009 – *Київські неокласики: словотворчість*, Острог 2009, 216 с.
- Коваль 1964 – А.П. Коваль, В.В. Коптілов, *1000 крилатих виразів української літературної мови. Афоризми. Літературні цитати. Образні вирази*, Київ 1964, 672 с.
- Коваль 1975 – А.П. Коваль, В.В. Коптілов, *Крилаті вислови в українській літературній мові. Афоризми. Літературні цитати. Образні вислови*, Київ 1975, 336 с.
- Коваль 2011 – А.П. Коваль, В.В. Коптілов, *Крилаті слова в українській літературній мові*, Київ 2011, 701 с.
- Коваль 2012 – А.П. Коваль, В.В. Коптілов, *Спочатку було Слово: крилаті вислови біблійного походження в українській мові*, Київ 2012, 312 с.
- Конкорданція 2001 – *Конкорданція поетичних творів Тараса Шевченка*: у 4 т., Edmonton–Toronto 2001.
- Луцький 2001 – Ю. Луцький, *Передмова*, [в:] *Тисяча цитат з українського письменства*, Київ 2001, с. 5–7.
- Меншиков 2008 – І.І. Меншиков, Н.В. Підмогильна, *Поетичне слово Кобзаря: словник лексичних компонентів атрибутивних конструкцій*, Київ 2008, 212 с.
- Мовотворчість 2011 – *Мовотворчість Павла Тичини у дзеркалі третього тисячоліття*, Рівне – Острог 2011, 268 с.
- Мойсієнко 2008 – А. Мойсієнко, *Матеріали до словника поетонімів української мови*, [в:] А. Мойсієнко, *Мова як світ світів. Поетика текстових структур*, Умань 2008, с. 220–273.
- Нечипоренко 2009 – А.Ф. Нечипоренко, *Адвербіальний епітет у поетичному дискурсі шістдесятників*: дис. ... канд. філол. наук, Київ 2009, 317 с.
- Обернений частотний словник 1998 – *Обернений частотний словник сучасної української художньої прози*, Київ 1998, 960 с.
- Плунгян – Владимир Александрович Плунгян, *Почему современная лингвистика должна быть лингвистикой корпусов*, [в:] <http://polit.ru/article/2009/10/23/corpus/> (17.04.2013).
- Романенко 2012 – С. Романенко, *Дороговкази життя в афоризмах Григорія Сковороди та ілюстраціях*, Київ 2012, 190 с.
- Серова 2003 – К.А. Серова, *Словник Шевченкової фрази*, Запоріжжя 2003, 118 с.

- Словник мови 2012 – *Словник мови Лесі Українки (на матеріалі збірки “На крилах пісень”)*, Луцьк 2012, 236 с.
- Словник порівнянь – *Словник порівнянь Юрія Андруховича та Оксани Забужко*, [в:] <http://www.mova.info/page3.aspx?11=64> (17.04.2013).
- Словотворчість 2010 – *Словотворчість шістдесятників*. Ліна Костенко. Микола Вінграновський, Острог 2010, 178 с.
- Степанишин 2004 – Б.І. Степанишин, *Українська поетична афористика минулого тисячоліття*, Тернопіль 2004, 208 с.
- Тараненко 2007 – О.О. Тараненко, *Мови письменника словник*, [в:] *Українська мова: енциклопедія*, Київ 2007, с. 372–373.
- Тимочко 2010а – О. Тимочко, *Загальний словник авторських лексичних новотворів поетів-дисидентів 60–70-х років ХХ століття (на матеріалі поезії В. Стуса, І. Калинця, І. Світличного, Г. Чубая)*, [в:] *Словотворчість шістдесятників*. Василь Стус. Ігор Калинець. Іван Світличний. Григорій Чубай, Рівне–Острог 2010, с. 181–328.
- Тимочко 2010б – О. Тимочко, *Словник авторських лексичних новотворів І. Калинця*, [в:] *Словотворчість шістдесятників*. Василь Стус. Ігор Калинець. Іван Світличний. Григорій Чубай, Рівне–Острог 2010, с. 426–451.
- Тисяча цитат 2001 – *Тисяча цитат з українського письменства*, Київ 2001, 232 с.
- Тищенко 2004 – О.М. Тищенко, *Показчик наскрізних образів*, [в:] О.М. Тищенко, *Метафора Євгена Маланюка (семантико-функціональний аспект)*, Київ 2004, с. 119–141.
- Цапук 2010 – І.В. Цапук, *Короткий словник авторських лексичних новотворів у поезії Ліни Костенко*, [в:] *Словотворчість шістдесятників*. Ліна Костенко. Микола Вінграновський, Острог 2010, с. 106–120.
- Цимбалюк-Скопненко 2010 – Т.В. Цимбалюк-Скопненко, *Українська авторська лексикографія: здобутки та перспективи*, “Українська мова” 2010, № 2, с. 3–14.
- Частотний словник – *Частотний словник сучасної української поетичної мови*, [в:] <http://www.mova.info/page3.aspx?11=96> (17.04.2013).
- Шевченкова Криниця 2003 – *Шевченкова Криниця: збірник афоризмів з творів Тараса Шевченка*, Київ 2003, ХХХ + 258 с.
- Шестакова 2012 – Л. Л. Шестакова, *Русская авторская лексикография: теория, история, современность*: автореф. дис. ... д-ра филол. наук, Москва 2012, 43 с.
- Щербина 2001 – В. Щербина, *Євангеліє українців, або Крилаті вислови “Кобзаря”*, Київ 2001, 496 с.
- Яценко 2011 – Н. О. Яценко, *Пленум наукової ради “Українська мова”. Українська лексикографія та лексикологія: проблеми, завдання*, “Українська мова” 2011, № 4, с. 96–106.
- Online Concordance – *Online Concordance to the Complete Works of Hryhorii Skovoroda*, [в:] <http://www.artsrn.ualberta.ca/ukr/skovoroda/NEW/index.php?glang=> (17.04.2013).

SUMMARY

**Author Dictionary in the Ukrainian Lexicographic Nomenclature
(Typological Aspect)**

The urgency to create lexicographic products, which could comply with today's requirements, induces specialists to optimize the work with dictionary. Dynamic processes are also observed in Ukrainian author's lexicography. Parameterization of literary language is one of its priority tasks.

Ukrainian author's dictionaries are correlated by different typological features. In this connection the experience of compiling of such dictionaries as *linguistic* (by character of available data); *monographic* (by number of represented authors); *differential* (by volume of the analyzed material); *registrational* (by objective of description); *alphabetical* (by ordering of title units); *monolingual* (by number of languages); *historical* (by time perspective) is very significant. *Frequency word vocabulary*, *concordance* and *word indexes* are also actual lexicographic genres. *Polyparameter* dictionaries demonstrate expedient method of explication of actual material.

Traditions of lexicographic "portraiting" of Ukrainian art language are emphasized on the background of development of computational linguistic. *Electronic* dictionary is an important device for polyaspect investigation search.

Key words: author lexicographie, dictionary, literary language, typology, genre